

Media landscape 2021 - Principalele dezvoltări și mișcări în media anul trecut

Euronews Romania se pregătește de lansare - A luat licența de la CNA în 9 noiembrie. Noul post de știri va fi HD, iar în primăvara lui 2022 s-ar putea vedea la tv. Licența este operată de Universitatea Politehnică București, care este partenerul Euronews. Directorul de proiect al Euronews România este Gabriel Petrea, director adjunct al UPB, fost ministru PSD. Investiția în proiect este de 3,6 milioane de euro. Există discuții cu RCS-RDS, Orange și Vodafone pentru preluare. Redactor șef este Andra Miron, cu experiență de 14 ani la Realitatea TV, dar și la B1 și Național TV. Jurnalistul Cristian Coman este șeful News Desk-ului și redactor-șef adjunct. Coman are peste 29 de ani de experiență la Pro TV, Realitatea TV, Antena 1 și TVR. Bebe Nicola, fost Prima TV, Digi 24 și Gândul, este unul dintre cei trei producători executivi. Mari Jeanne Ion este directorul de programe, ea fiind și până acum corespondent Euronews la București. Noul canal de știri va avea propria echipă de jurnaliști și corespondenți în toată România, dar și la Bruxelles. Până la lansare, echipa va ajunge la peste 100 de angajați. Noul șef la vânzări este Stelian Banoti, cu peste 20 de ani de experiență în industrie. A fost Head of TV Sales pentru toate stațiile din România deținute de grupul CME, inclusiv Pro TV.

Grupul Clever, al lui Adrian Tomșa - consolidări și investiții la Prima TV și Profit News TV

- Profit TV s-a rebranduit în Profit News TV, a trecut la HD și are noi emisiuni și noi ziariști. Are un talk-show de seară, cu moderatoare Alina Manolache, care până în toamna acestui an a fost la Antena 3. Emisiunea se numește Talk News, începe de la ora 19:00 până la 21:00 și are doi invitați permanenți Cristi Citre și Sebastian Zachmann. Citre face deja parte și din proiectul „Ora de Profit.ro”, de la Prima TV. De asemenea, Sebastian Zachmann, fost șef al Departamentului Politic la Adevărul, a lansat și emisiunea „Insider Politic” la Prima TV, dar semnează și analize politice pentru News.ro. Adriana Nedelea a lansat la Prima TV emisiunea economică „Ora de Profit.ro”. Prima TV a lansat un nou logo, noi emisiuni și un nou format pentru emisiunea de dimineață realizată de Septimiu Sărățeanu, fost PRO TV. Emisiunea de dimineață este prezentată de Daniel Osmanovici și Irina Gologan (fost reporter în grupul Pro TV). Florin Călinescu a venit la Prima TV, cu producția „Florin Călinescu Show”, însă fără rezultate spectaculoase de audiență. Și Mircea Dinescu a venit la Prima TV cu emisiunea „Poezie și

Delicatețuri”, pe același format ca la TVR. Cove a venit la emisiunea Flash Monden. Prima TV dezvoltă și emisiuni de nișă, cum ar fi o rubrică de bricolaj săptămânală la matinalul „Focus la Prima oră”, de la Prima TV. Rubrica se numește „Lecția de bricolaj” și este prezentată de Gabriela Ralea, blogger de bricolaj și decor, fostă jurnalistă la Mediafax. O nouă producție de nișă la Prima TV este emisiunea auto „Coloana de direcție”, prezentată de Dan Scarlat, redactorul șef al revistei Top Gear. Emisiunea lui Selly a fost însă un eșec, despărțirea fiind amiabilă, dar a revenit realizatorul Cristi Brancu cu emisiunea „Exclusiv VIP”. O altă emisiune nouă este “Hai cu fetele!”, cu Diana Bart (de la Flash Monden), cântăreața Giulia și „cârcotașele” Ioana Petric și Gabriela Marin. De asemenea, grupul Clever, care deține și canalele de sport Look, a preluat și Telekom Sport.

PRO TV - strategie pe conținut și VOD - Liderul pieței media a realizat o transformare a platformei Voyo.ro, la începutul lunii martie (emisiuni în avans față de tv, conținut fără reclame, nou design), strategia postului tv fiind axată pe conținut și VOD (Video-On-Demand). Liderul tv în România investește puternic într-o strategie de conținut, care prezintă formate internaționale și locale, de ficțiune și non-ficțiune și competiții sportive de cel mai înalt nivel. Ca noutate, PRO TV a lansat în toamnă un nou show musical - SuperStar - pentru care a cumpărat licența internațională. Oana Cuzino, una dintre cele mai vechi realizatoare de emisiuni (Ce se întâmplă doctore?), a plecat de la PRO TV, ea fiind înlocuită de medicul nutriționist Mihaela Bilic, care realizează emisiunea “Doctor de bine”. Emisiunea de anchete “România, te iubesc!” a înregistrat audiențe bune și a provocat reacții politice și sociale. PRO TV a schimbat și modul de raportare către publicitari: Noul public comercial al stației este dat de telespectatorii între 21 și 54 de ani, de la nivelul întregii țări, nu 18-49 de ani și numai urban, ca până acum. PRO TV face parte din CME, care are afaceri în media în cinci țări - Bulgaria, Cehia, România, Slovacia și Slovenia, cele mai profitabile fiind Cehia și România. Acționarul majoritar al PPF, care deține CME, a fost Petr Kellner, însă acesta a decedat la finalul lunii martie 2021 după ce elicopterul în care se afla s-a prăbușit. Ladislav Bartonicek, unul dintre acționarii PPF, l-a înlocuit pe Kellner.

Grupul Digi - S-a concentrat pe zona de online și a susținut Digi FM - Site-ul digi24.ro, sub conducerea jurnalistei Adrianei Duțulescu (în trecut la Antena 3), a ajuns pe primul loc între site-uri de știri cu peste 100 milioane de afișări și este pe primul loc și la clienții unici. S-a modificat licența pentru Chill FM, post de muzică al RCS-RDS care se aude doar în București. Chill Fm a devenit Digi 24 FM și 80% din ce se vede pe TV se difuzează și la Digi FM. Restul de 20% reprezintă publicitatea dată de Digi 24. Postul s-a transformat din unul tematic-muzical în unul tematic-știri. Unul dintre principalii realizatori de talk-show la Digi FM este Lucian Mîndruță. Grupul Digi a obținut rezultate financiare foarte bune, în special din abonamente și este cel mai solid grup media.

Grupul Ringier - proprietar Libertatea, GSP și de reviste - a lansat Brand Lift Measurement, un instrument bazat pe date și tehnologie care măsoară impactul unei campanii de publicitate în rândul publicului online. Adică măsoară și felul în care consumatorul reacționează când vede o reclamă, nu doar afișările și click-urile. Unii din utilizatori care intră pe site-urile Ringier pot fi întrebați despre reclamele de acolo (dacă clientul din reclama respectivă optează pentru acest instrument). Brand Lift măsoară intenția publicului de a de cumpăra un produs sau serviciu după ce vede o campanie publicitară. Măsurarea se face cu „metoda chestionarului”. În timpul unei campanii în derulare, utilizatorul primește o întrebare cu cinci variante de răspuns care măsoară de la „notorietatea brandului” până la „intenția de achiziție”. Sunt măsurati indicatorii calitativi în campaniile de publicitate pe care le derulează pentru clienți. Pe de altă parte, Ringier a închis toate emisiunile tv pe net de la ziare și reviste (cum ar fi Libertatea TV, iar Adriana Nedelea a plecat la grupul Clever), cu excepția GSP TV. Ringier se concentrează pe zona de online și a relansat site-ul Gazetei Sporturilor. Gsp.ro și-a schimbat design-ul și rubricile și promovează mai mult opiniile editorialiștilor.

InternetCorp – Regia InternetCorp a fost preluată integral de grupul paneuropean de media și marketing Primavera Digital Group (PDG), din Finlanda. De managementul InternetCorp se

ocupă, în continuare, Raluca Mateiu, din funcția de CEO. Primavera Digital Group (PDG) a preluat pachetul integral de acțiuni al InternetCorp, anterior deținut de un fond de investiții susținut de 3TS Capital Partners și de Mihai Seceleanu, unul dintre fondatorii companiei. InternetCorp activează pe piața de publishing online din România prin patru divizii de conținut: business, știri, lifestyle și target feminin, dar și prin divizia de evenimente. Principalele publicații din portofoliu sunt wall-street.ro, start-up.ro, kudika.ro, retail.ro, garbo.ro și 9am.ro. Compania deține marketplace-uri pentru antreprenori și specialiști BizTool.ro și platforma de evenimente virtuale IC Events. Principalele evenimente organizate de către InternetCorp sunt Future Banking, ecomTEAM și Retail Arena. Printre primele proiecte gândite în noua structură de acționariat se numără transformarea unor conferințe organizate de InternetCorp în evenimente regionale, lansarea platformei de evenimente virtuale IC Events în Europa, precum și dezvoltarea unor parteneriate media și de comunicare cu alte companii din portofoliul PDG.

G4Media - se dezvoltă și a lansat site-ul de business Economedia.ro, condus de jurnalista Elena Deacu, venită de la Adevărul. G4Media.ro a crescut mult în online, iar în octombrie site-ul jurnaliștilor Tăpălagă și Pantazi a intrat pentru scurt timp în top trei cele mai citite publicații din România, după numărul de clienți unici. G4 a depășit site-uri consacrate din media, precum Hotnews.ro sau Adevărul.ro. De asemenea, G4Media.ro a fost pe locul șapte după numărul de afișări. Site-ul a rămas în top chiar dacă nu este constant în primele trei.

Trustul Gândul și Cancan - al lui Radu Budeanu se dezvoltă cu convulsii de plecări și venituri de jurnaliști. De exemplu: Emisiune nouă economică a lui Petrișor Peiu, după ce Mihaela Pântea a plecat la Revista Biz, la divizia de Evenimente. Emma Zeicescu a plecat de la Gândul TV. Cancan a lansat Cancan News, despre vedetele din România. Emisiunea este în fiecare seară, de luni până vineri, de la ora 21.30, atât pe site-ul publicației, cât și pe pagina de Facebook și canalul de YouTube al acesteia. Pro Sport a lansat o platformă de opinii, unde scriu comentarii cunoscuți jurnaliști sportivi (Andrei Trifan, Vali Moraru, Decebal Rădulescu, Daniel Nazare, Adrian Artene, Marius Mitran și Victor Vrînceanu).

TVR și Radio România - Dan Turturică, fost Digi și România Liberă, a fost numit noul președinte-director general al Televiziunii Publice. În același timp, Răzvan Dincă, fost director al Operei Naționale București, este noul șef al Radioului Public. Turturică a fost propus de Guvern, în timp ce Dincă a fost propus din partea PSD. Dincă a fost și acuzat într-un dosar de fraude la Opera Română, dar a fost achitat. Pe lângă cei doi șefi, au fost numite și Consiliile de Administrație ale celor două instituții. Radu Herjeu, fost membru CNA, este în conducerea Radioului. De asemenea, Georgică Severin, fost șef la Radioului, face parte din noua conducere TVR. Cei doi au fost propuși de PSD și votați și de PNL. TVR a anunțat relansarea în 2022 a canalelor TVR Info (de știri) și TVR Cultural, închise acum câțiva ani.

Aleph - Probleme financiare grave la postul Aleph News, deținut de Adrian Sârbu și lansat în 2020, audiențele fiind foarte mici, iar fluctuațiile de personal foarte mari. Aleph plătește furnizorii și ziaristii cu întârziere, o firmă din Timișoara cerând chiar insolvența postului. Sârbu se împrumută de bani pentru a susține postul și a fost nevoit să vândă complexul și cabana Susai ca să își achite datoriile. Ioana Răduca, fost redactor-sef Realitatea, fost redactor-sef adjunct Observator Antena 1 și fost jurnalist Antena 3, a fost numită director editorial (Head of Content), director de știri (Head of News) fiind Cristina Airabedian. Dan Pavel, jurnalist care a făcut parte din echipa de start a postului Aleph News, a plecat de la televiziunea de știri fondată de Adrian Sârbu la Observatorul de la Antena 1. Au mai plecat doi oameni de bază ai Aleph, Costi Mocanu și Felix Drăghici, vechi colaboratori ai lui Sârbu de pe vremea PRO TV. Cea mai spectaculoasă plecare a fost a lui Marius Tucă, la începutul anului 2022. Cu toate acestea, Adrian Sârbu a făcut noi angajări pe bani mai puțini și a mai lansat două posturi tv: Smart TV și Aleph Business, fără relevanță însă.

Antena 3 și Antena 1 - Antena 3 a lansat proiectul "News Hour with CNN", dar pierde jurnaliști: Alina Sorocean (reporter pe politic), Andrei Grigore (reporter pe eveniment), Narcis Popescu (reporter politic), Vlad Ungar (reporter economic și reporter pe Guvern), editorul Diana

Bobșea, reporterul pe Guvern Maria Toader, realizatoarea Andreea Stroe și reporterul George Lăcătuș (acum la Digi 24). În schimb, a venit Alina Manolache de la Libertatea, un bun reporter politic. Adrian Ursu a pierdut funcția de director editorial al Antena 3, rămânând realizator și director executiv cu atribuții de dezvoltare. Mihai Gâdea, director general Antena 3, a preluat atribuțiile editoriale și a schimbat structura în zona de conținut. Antena 3 a închis studiourile teritoriale de la Iași, Ploiești, Slobozia și Târgu Mureș, pe frecvențele locale fiind retransmise programele de la București. Ca noutate, Antena 3 a lansat proiectul News Hour with CNN, emisiune de știri în parteneriat cu CNN, de la ora 18.00 la ora 19.00. A fost lansată și platforma de știri „International News Powered by CNN” pe site-ul antena3.ro, unde sunt știri de pe cnn.com scrise în limba română. La Antena 1 a venit ca prezentator al jurnalului de seară fosta vedetă emisiunii de la ora 11.00 a Digi TV Marius Pancu. Tot la Antena 1 s-a lansat emisiunea medicală „MediCOOL” prezentată de Mihail Pautov, medic specialist în chirurgie generală la Institutul Clinic Fundeni. Emisiunea Acces Direct de la Antena 1 a fost cea mai amendată emisiune de divertisment de către CAN în 2021. Noul director de programe al Antena 1 este Anca Budinschi, fostă șefă a Pro TV, în ultimul an director de programe la Prima TV, iar anterior mulți ani director de programe PRO TV.

Realitatea Plus - Cozmin Gușă a fost scos definitiv în 2021 din acționariatul Realitatea Plus de patronul Maricel Păcuraru, iar fetele patronului Alexandra Păcuraru și Ana Maria Păcuraru, au devenit vedete pe post. La Realitatea TV a venit Anca Alexandrescu, fostă consilieră pe rând a lui Adrian Năstase, Sorin Oprescu și Liviu Dragnea, care realizează emisiunea controversată „Culisele Statului Paralel”, precum și Laurențiu Botin (fost la B1 TV), care are un stil agresiv. Realitatea TV abordează acum un ton populist, promovându-l mult pe liderul AUR George Simion și pe fostul lider PSD Liviu Dragnea. Ana Maria Prodan, impresar de fotbaliști și fosta soție a antrenorului de fotbal Laurențiu Reghecampf, s-a alăturat grupului Realitatea atât financiar, cât și editorial, cu noile posturi tv Realitatea Sportivă (conținut sportiv) și Realitatea Star (conținut despre vedete). Grupul deținut de Maricel Păcuraru are în continuare probleme financiare.

B1 TV - Cea mai mare schimbare de la înființarea postului a fost în 2021, și anume trecerea la emisia HD și noi studiouri, care se află fix deasupra celor actuale, în clădirea de pe Calea Victoriei. Construcția lor s-a întins pe o durată de un an și a costat în jur de un milion de euro, bani accesați printr-o linie de credit. La postul TV s-a întors Nadia Ciurlin ca realizatoare.

Evenimentul Zilei - patronat de Dan Andronic a lansat EVZ TV, cu Robert Turcescu, care s-a întors din politică în presă, Mirel Curea și... Dan Andronic. S-a alăturat și Sorin Roșca Stănescu, care scrie la EVZ și apare sporadic la EVZ TV. Confruntat cu probleme financiare, Evenimentul Zilei a disponibilizat ziaristii de teren și are doar echipe care agreghează știri pe site, fac articole din redacție și editorialiști. Atât EVZ, cât și Capital au devenit surse de fake news în goană după trafic

Ziare.com – a schimbat după 10 ani interfața atât pentru versiunea de desktop, cât și pentru cea de mobil. Noua interfață are diacritice, lipsa acestora fiind o critică veche și constantă la adresa publicației. Redactor șef a fost numit Călin Nicolescu, fost redactor șef adjunct la Adevărul, în locul Ramonei Ursu, care a demisionat și a plecat de la Ziare.com. Nicolescu a format o nouă echipă, după ce fosta echipă a plecat la Spotmedia.ro.

Gold FM - Post deținut de Cosmin Gușă jr. și-a prezentat noua grilă cu emisiunea „Ce-i în Gușă și-n căpușă” realizată de tatăl său, adevăratul proprietar. Emisiuni mai au Ion Cristoiu, Emma Zeicescu, Bogdan Chirieac, Dan Andronic și Mirel Curea.

Recorder - Jurnalismul video are impact mare - Anchetele și reportajele video ale Recorder au doborât recorduri de audiență în 2021, au reverberat atât politic, cât și în opinia publică și au dus la demisia și la anchete DNA. Ancheta „Clanul Marelui Alb”, în care jurnalistul Victor Ilie dezvăluie modul în care sunt cheltuiți banii publici de către Biserica Ortodoxă Română la construcția de biserici, a ajuns, după numai o zi, pe primul loc în trendingul platformei YouTube, cu 1,5 milioane

de vizualizări. Au fost mici rectificări la ea din partea BOR, dar fondul anchetei și impactul ei au fost foarte mari. Alte anchete care au provocat valuri sunt cea de la Apele Române, cu o chelneriță angajată pe pile politice și cele cu jafurile din păduri și agresiunile la adresa pădurarilor, ale lui Alex Nedeu.

De menționat în 2021

Fake news în media – Fenomenul Fake News s-a extins în presa online și în tv, iar unii publisheri și șefi editoriali îl promovează insistent pentru a obține audiență. După ce s-a schimbat parțial componența, CNA a început să dea amenzi mai multe și mai mari pentru fake news-urile pe tema pandemiei și pentru atacuri și propagandă politică (Gușă-Gold FM, Realitatea TV, România TV, Antena 3, Nașul TV, etc.). Cu toate acestea, tv-urile plătesc amenzile și continuă. În zona nereglementată online, fenomenul este generalizat și nu se mai poate face diferența dintre o știre de presă și o informație aruncată pe un site și nici între jurnaliștii care își practică onest meseria și jurnaliștii care propagă fake news.

Podcast, bloguri și platforme media personale - Unii jurnaliști cu notorietate își fac podcast, cel mai în vogă lansat în 2021 cu jurnaliști fiind "Vorbitorincii" cu Radu Paraschivescu și Cătălin Striblea. Cătălin Striblea a fost cu ideea unui podcast, Radu Paraschivescu a venit cu numele. Mulți ziariști nemulțumiți de limitările din mainstream media activează pe bloguri sau Facebook sau își fac propriile platforme media. Unii ziariști își construiesc brandul personal, care devine în unele cazuri mai puternic decât brandul media.

Influencerii - controlați de Direcția Generală Antifraudă (DGAF), care a declanșat o campanie de verificări vizând situațiile fiscale ale persoanelor care obțin venituri, nedeclarate, din activități desfășurate online. Exemple de platforme vizate de controale sunt YouTube, ținta principală a verificărilor, dar și Facebook, Instagram sau Tik-Tok. Sunt verificate persoane din domenii diferite, cum ar fi cel muzical, de media, de IT, de gastronomie, de călătorii.

Bani pentru presă de la Guvern - Posturile mari de televiziune au încasat 8 milioane de euro de la Guvern pentru campania de prevenire a Covid lansată în 2020. Posturile de radio au obținut peste 4,3 milioane de euro de la Guvern.

Piața de publicitate media din România – Este estimată la sfârșitul anului 2021 la jumătate de miliard de euro, cu peste 50 de milioane de euro în plus față de 2020, potrivit raportului Mediafact Book 2021, raport anual realizat de agenția Initiative. Dar media, în special televiziunea, a obținut mulți bani de la partidele politice care sunt greu de estimat cu exactitate.

- TV - Posturile de televiziune au încasat 330 de milioane de euro, aproape 10% în plus față de 2020 (când au scăzut 6 milioane de euro).

- DIGITAL - Reclamele din digital sunt estimate la 125 de milioane de euro în 2021, cu 20 de milioane peste anul trecut. Principalii beneficiari sunt Google, Facebook și Programatic. În 2021, jucătorii locali și globali au continuat să dezvolte noi formate, cât mai adaptate pentru dispozitivele mobile și avansat soluții pentru viitoarea lume „cookieless”, astfel încât să ofere posibilități de targetare și optimizare avansate.

- RADIO - Piața de radio a rămas în 2021 la circa 26 de milioane de euro (o revenire la nivelul din 2018). Raportul arată că "stațiile de radio vor compensa pierderile din vânzările tradiționale cu venituri obținute în zona de online streaming, accesibil pe mai multe dispozitive".

- OUTDOOR - valoarea pieței este estimată la 27 de milioane de euro în 2021, față de 24 de milioane cu un an în urmă.

- PRINT - Presa tipărită a fost estimată la circa 6 milioane de euro și abia s-a văzut în bugete. Multe titluri și-au suspendat apariția pe hârtie, cum e Evenimentul Zilei în 2020, care în anii '90 era lider și avea și 300.000 de exemplare vândute. De la 12 milioane de euro în 2019, piața print media s-a înjumătățit.

De cine sunt deținute cele mai importante grupuri media din România:

Grupul PRO – proprietar CME - care are afaceri în media în cinci țări: Bulgaria, Cehia, România, Slovacia și Slovenia, cele mai profitabile fiind Cehia și România - <https://www.ppf.eu/en/our-companies/cme>. CME este deținut de PPF - <https://www.ppf.eu/en>. Acționarul majoritar al PPF a

fost Petr Kellner, însă acesta a decedat la finalul lunii martie într-un accident de elicopter. Ladislav Bartonicek, unul dintre acționarii PPF, l-a înlocuit pe Kellner.

Grupul Digi Communications - <https://www.digi.ro/> - deținut de Zoltan Teszari - cu afaceri în România, Spania și Italia.

Antena 3 SA și Antena Group – deținute majoritar de ficele lui Dan Voiculescu, Camelia și Corina Voiculescu. Antena Group a preluat portofoliul Intact Media Group (<https://www.intactmediagroup.ro/>), iar Antena 3 SA operează doar postul tv de știri Antena 3 și site-ul antena3.ro.

Grupul Clever - <https://clever-media.ro/> - S.C Clever Media Network, companie care deține posturile Look, Profit TV și site-ul profit.ro. - Adrian Tomșa - 90%, Maria Nicoară - 10% acțiuni. Clever Business, care deține Prima TV – Adrian Tomșa – 65%, Maria Nicoară - 10%, Clever Media Network - 25%. Maria Nicoară este mama lui Orlando Nicoară care se ocupă de proiectele de dezvoltare și vânzări ale grupului.

Ringier Romania – deținut de grupul media elvețian Ringier - <https://www.ringier.ro/ro>

Trustul de presă Gândul – deținut de Radu Budeanu - din care fac parte site-urile gândul.ro, cancan.ro, prosport.ro, promotor.ro, csid.ro, descoperă.ro, go4it.ro, verdict.ro, ciao.ro, aproptv.ro (nu au site corporate).

Adevărul Holding – deținut de omul de afaceri Cristian Burci. Are în portofoliu Adevărul, Click, Dilema Veche, Historia.

Realitatea Plus - patronul Maricel Păcuraru, deși în acte proprietar al postului este Bertalan Alexandra Beatrice (99,75%) - fata lui Maricel Păcuraru, care pe post este realizator de emisiuni, cu numele Alexandra Păcuraru.

InternetCorp – <https://internetcorp.ro/> - deținut de grupul paneuropean de media și marketing Primavera Digital Group (PDG), din Finlanda - <https://primavera.eu/>

B1 TV - Acționariatul B1 TV este următorul: Gheorghe Constantin Păunescu (50%) și Sorin Oancea (50%). De fapt, împuternicitul lui Gheorghe Constantin Păunescu este fiul acestuia Bobby Păunescu, iar Oancea este CEO al postului tv.

Evenimentul Zilei și Capital – patron Dan Andronic

Aleph News, Aleph Busines, Mediafax Group, Mediafax SA - deținute prin societăți intermediare de Adrian Sârbu. Mediafax Group are mărcile Ziarul Financiar, Business Magazin. Mediafax SA are Agenția de presă Mediafax

TVR, Radio România, Agerpres – deținute de stat, CA-urile și directorii sunt numiți politic de partidele de la putere.